

On the pragmatic function of utterance-level declination as deployed by speakers with multilingual repertoires

SpINN 2022

Guri Bordal Steien, Bård Uri Jensen & Jan Svennevig

1

Introduksjon

• Translingvistiske versus språk-spesifikke trekk

- “[Speakers] flexibly combine linguistic features of whatever pedigree” (Jaspers & Madsen, 2019)
- Flerspråklige repertoarer kan bestå av “bits and pieces” av ulikt opphav (Blommaert, 2010, p. 23)
- **Hypotese:** Flerspråklige repertoarer består av (mer eller mindre) **translingvistiske** (heller enn tversspråklig påvirkning, transfer etc.) og (mer eller mindre) **språkspesifikke trekk**

• Intonasjonskonturen *utterance-level declination*

- Observasjoner av *stylization* (Rampton, 2013) av «afrikansk fransk» i Paris
- Observasjon av fransk og engelsk talt av personer som har fått sin språksosialisering i språkøkologier dominert av bantu-språk
- Observasjon av norsk og fransk talt av personer med bakgrunn fra Kongo
- **Hypotese:** Utterance-level declination er et transspråklig trekk assosiert med en eller flere bestemte pragmatiske funksjoner

2

Plan

1. Bakgrunn
2. Data og metode
3. Resultater
4. Diskusjon og konklusjon

3

1. Bakgrunn

Prosodi, mening og talere med flerspråklige repertoarer

- Prosodi og særlig intonasjon benyttes for å uttrykke en rekke pragmatiske og parapragmatiske meninger i språk (Schegloff, 1998)
  - Fokusmarkering (Hirschberg, 2004)
  - Skille mellom ytringstyper og talehandlinger (Hirschberg, 2004)
  - Konstruerer turer bestående av flere enheter (Couper-Kuhlen, 2011; Ogden, 2012; E. A. Schegloff, 1998),
  - Organisere sekvenser (Couper-Kuhlen, 2011)
  - Reparere (Couper-Kuhlen, 2011)
  - Kommunisere stance/alignment (Nielsen & Morris, 2019; Ogden, 2006)
  - Uttrykke følelser (Couper-Kuhlen & Selting, 1996; Ogden, 2006), etc.

4

1. Bakgrunn

Prosodi, mening og talere med flerspråklige repertoarer

- Talere med flerspråklige repertoarer har en tendens til å dra veksler på prosodiske ressurser fra et dominant språk når de uttrykker seg på et svakere språk
  - Talere av meksikansk spansk bruker en intonasjonskontur fra det språket for å uttrykke ja-nei-spørsmål på fransk (Santiago & Delais-Roussarie, 2015)
  - Den østnorske konturen for å uttrykke finalitet brukes av østnorske talere både på engelsk og fransk (Steien & Lyche, 2016)
- Prosodi fra substrat/adstrat preger kontaktvarieteteter (Steien & Yakpo, 2020)

5

1. Bakgrunn

Pseudonyms	AoO		LoS	Repertoires (Order = Self-reported order of acquisition)
	F	N		
Pauline	6	27	6	Lingala, Ekonda, French, English, Norwegian
Hélène	6	32	13	Lingala, Tshiluba, French, English, Norwegian
Désirée	6	37	13	Lingala, Tshiluba, French, English, Norwegian
Pierre-Henry	6	40	13	Lingala, Tshiluba, Kishelele, French, English, Norwegian
Geoffroy	0	52	13	Lingala, French, Tshiluba, English, Norwegian
Virginie	0	26	6	Swahili, French, Mashi, Lingala, English, Norwegian
Augustine	6	30	13	Swahili, Mashi, Kinyarwanda, French, Lingala, English, Norwegian
Emmanuel	12	25	8	Swahili, Kinyindu, French, Lingala, English, Norwegian
Jean-Marc	10	25	11	Swahili, Mashi, French, Lingala, Luganda, English, Norwegian
Louis	6	46	7	Swahili, Taabwa, French, English, Bemba, Norwegian

Table 1: Age of Onset (AoO) of French (F) (the moment when they started to learn it formally) and Norwegian (N); length of stay in Norway at the moment of the recordings (LoS) and self-reported repertoires.

6

1. Bakgrunn

Tidligere studier av prosodien til talerne

- Tonegrammatikk er språkspesifikk
  - Fransk: aksentfraser har melodien /LH*/ (Steien & Nimbona, 2018)
  - Norsk: aksentfraser har melodiene L*H/ or /H*LH/ distribuert i henhold til østnorsk målspråksnorm (Steien & van Dommelen, 2018)
- Den fonetiske implementasjonen av melodiene er heller taler-spesifikk
  - Pitch range og height er stabil for en og samme taler uavhengig av språk (Jensen & Steien, 2017)
- Talerne produserer en fallende intonasjonskontur over noen, men ikke alle deklarativer i begge språk (Steien & Jensen, 2017)
  - **Utterance-level declination**

7

1. Bakgrunn

Downtrends

- Downtrends: downstep, downdrift og declination (Downing & Rialland, 2016)
- Downstep og downdrift er relatert til interaksjon mellom toner
  - Downstep skjer ofte som et resultat av to H toner kommer etter hverandre
  - Downdrift er at en H tone blir lavere enn en forestående H tone fordi den har en L tone rett før seg
- Declination er ikke relatert til interaksjon mellom toner
  - “the gradual, time-dependent downsloping of the fundamental frequency across points that might be expected to be equal” (Gussenhoven, 2004, p. 39)

8

1. Bakgrunn

Downtrends

- Downtrends i fransk og norsk talt av personer som ikke har bantuspråk i sine repertoarer forekommer kun på lavere nivå i det prosodiske hierarkiet enn ytringen
  - Fransk: Downstep av H toner før høyre aksentfrasegrense (D'Imperio & Michelas, 2014; Delais-Roussarie et al., 2015)
  - Østnorsk: Deklinasjon finnes i postfokale aksentfraser (Fretheim & Nilsen, 1989; Hognestad, 2009; Kristoffersen, 2000).
- Bantuspråk har ofte downtrends på ytringsnivå, særlig i deklorative ytringer (Downing & Rialland, 2016a), f.eks. i lingala (Clements, 1979) og swahili (Maw & Kelly, 1975)
- Downtrends på ytringsnivå finnes også i afroeuropiske kontaktvarieteter, f.eks. fransk i Burundi (Nimbona & Simon, 2016) og spansk i Ekvatorial-Guinea (Steien & Yakpo, 2020)

9

2. Data og metode

Datainnsamling og korpus

- To samtaler per taler, «monolingual mode» (Grosjean, 2012)
  - Fransk med Sandra
  - Norsk med Irene
- Ecological validity
  - Valgfritt samtaletema
  - Hjemme hos talerne
- 5 minutter av hver samtale (tilsammen 100 minutter, 50 per språk) er transkribert ortografisk og segmentert i ord og stavelser med hjelp av Praat

10

2. Data og metode

Utvelgelse av ytringer

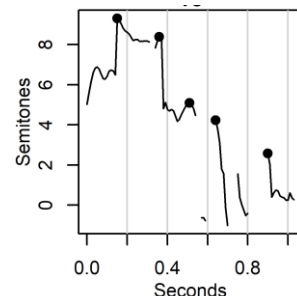
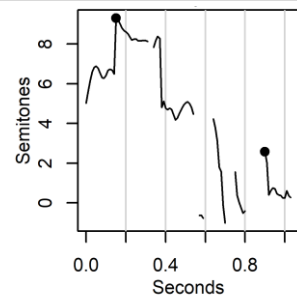
- Heuristisk tilnærming: prosodiske, syntaktiske og pragmatiske (i dobbelt forstand) kriterier
- Fem steg
  1. Identifiserte inter-pausale segmenter (Chafe, 1994, p. 53-70)
  2. Inkluderte segmenter som bestod av én t-enhet eller fungerte som fullstendige pragmatiske enheter selv om de ikke utgjorde en fullstendig t-enhet (Hunt, 1965)
  3. Ekskluderte segmenter som bestod av flere enn én t-enhet
  4. Ekskluderte segmenter som var for korte for analyse av ytringsintonasjon
  5. Identifiserte ytringstype og ekskluderte imperativer og spørsmål
- Materialet består av 20 deklorative ytringer for hvert språk for hver taler, totalt **400 ytringer**

11

2. Data og metode

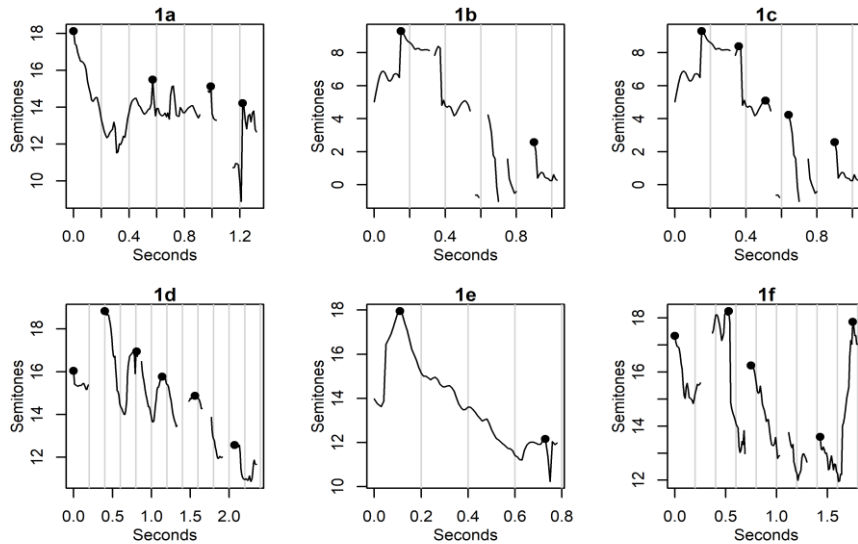
Identifikasjon av ytringer med declination

- Rent fonetisk operasjonalisering av deklinasjon:
  - Monotont fallende tonehøyde for konturtoppene gjennom ytringen.
- Automatisk prosedyre basert på den manuelle segmenteringen i ytringer
- 3 steg (basert på Jensen og Steien (2017))
  - Grunntonefrekvens (pitch) for hvert 10 ms (100 ganger per sek.)
    - Frekvensverdier (Hertz) ble konvertert til halvtoner
  - Konturtopper ble identifisert som
    - ENTEN høyeste frekvens innenfor et bånd på 200 ms på hver side
    - ELLER høyeste frekvens innenfor et bånd på 70 ms før og 200 ms etter
  - Deklinasjon ble identifisert som
    - Hver konturtopp er lavere enn den forrige (og høyere enn den neste)
    - En eventuell innledende ekstrametrikalsk topp i konturkurven kan ignoreres
    - En ytring må ha minst 3 konturtopper for å kunne regnes som deklinasjon

12

2. Data og metode

13

2. Data og metode

Pragmatisk analyse

- Ytringene med deklinasjon er analysert i konteksten av sekvensen de forekommer
- Delt inn i kategorier mht til handlingen de utfører (Levinson 2013)
- Samme handlingskategorier ble inkludert i *collections*, for sammenligning innad og på tvers av kategorier
- Begrensing: CA ser på hvordan samtalepartneren tolker ytringer, *next turn proof procedure* (Schegloff, Jefferson, & Sacks, 1974).
- Større vekt på hva talerne ser ut til å gjøre

14

3. Resultater

Pragmatic function	No
Focalization	10
Contrast	12
Evaluation	8
Other	9
Total	39

Table 2: Number of occurrences with various pragmatic functions in the corpus

15

3. Resultater

Focalization

Excerpt 1

Norwegian (original)

```

1 Désirée og så:: mandag jeg skulle komme tilbake,=
2 =plutselig, (0.5) den mandagen: eh (.) krigen begynte =
3 =mannen min gikk med bilen fo- gikk for å kjøpe bensin,
4 og komme å hente den,
5 også da han gikk for eksempel d- >han kjørte fem minutter
6 for å kjøpe bensin,<
7 .h for å komme tilbake, veien var stengt.
8 (0.3)
9 -> med en gang krigen begynte.
10 (0.3)
11 det var plutselig.
12 Irene så det skjedde veldig fort?
13 Désirée VElldig fort og så-
```

English (translation)

```

1 Désirée and then:: on Monday I was going to return,=
2 =suddenly, (0.5) that Monday: eh (.) the war started =
3 =my husband went with the car to- went to buy fuel,
4 and come to get it,
5 and then we went for example d- >he drove for five minutes
6 to buy fuel,<
7 .h to come back, the road was closed.
8 (0.3)
9 -> at once the war started.
10 (0.3)
11 it was suddenly.
12 Irene so it happened really fast?
13 LF50 REAlly fast and then-
```

16

3. Resultater

Focalization

Excerpt 2

French (original text)

1 Geoffroy même la Russie, (0.8) fait rêver aujourd'hui la jeunesse
 2 (entre) des gens,
 3 quand on voit Poutine agi:r.
 4 quand voit Poutine tenir un dis:cours contre l'occident,
 5 .h euh: qui se lève,
 6 Sandra oui
 7 Geoffroy -> il SÉduit quand même les gens.
 8 Sandra mh mh.
 9 Geoffroy qu'on le veut ou no:n euh: il séduit.

English (translation)

1 Geoffroy even Russia, (0.8) make young people dream today
 2 (between) people,
 3 when we see Putin a:ct.
 4 when seeing Putin make a spee:ch against the West,
 5 .h uh: which rises,
 6 Sandra yes
 7 Geoffroy -> he SEduces after all people.
 8 Sandra mh mh.
 9 Geoffroy if we like it or no:t uh: he seduces.

17

3. Resultater

Contrast

Excerpt 3

French (original version)

1 Pauline mais ici là les poissons ça ne taste pas.
 2 ça ne goute pas.
 3 (1.0)
 4 et puis (0.3) des légumes on a seulement ah:
 5 (0.5)
 6 -> on a pas beaucoup de légumes.
 7 (1.1)
 8 et puis les différences aussi c'e:st,

English (translation)

1 Pauline but here fish does not taste.
 2 it does not taste.
 3 (1.0)
 4 and (0.3) vegetables we have only ah:
 5 (0.5)
 6 -> we do not have many vegetables.
 7 (1.1)
 8 and then the differences a:re also,

18

3. Resultater

Contrast

Excerpt 4

Norwegian (original version)

1 H el ene jeg fikk ikke: den tilbud,
 2 for  -  m (.)   bytte: (.) avdeling og f    en jobb som var litt
 3 lettere for meg,
 4 fordi jeg .hh jeg pr vde   gj re det og s  tok jeg sykemelding,
 5 .hh men eh mens jeg var p  sykemelding,
 6 -> .hh (0.4) etter (0.2) ni m neder sykemelding jeg fikk oppsigelse.
 7 (0.5)
 8 det som kan ikke skje i Norge,
 9 Irene nei
 10 H el ene det var veldig rart med min sak at du vet jeg skj nner ikke
 11 systemet i Norge,

English (translation)

1 H el ene I did not get: that offer,
 2 to- uh (.) to change: (.) departments and get a job that was a bit
 3 easier for me,
 4 because I .hh I tried to do so and I took sick leave,
 5 .hh men uh while I was on sickleave,
 6 -> .hh (0.4) after (0.2) nine months of sick leave I was fired.
 7 (0.5)
 8 which cannot happen in Norway,
 9 Irene no
 10 H el ene it was very strange with my case that you know I don't understand
 11 the system here in Norway,

19

3. Resultater

Contrast

Excerpt 5

Norwegian (original version)

1 Pauline f r vi komme her vi tok den norskkurs f rst.
 2 (1.0)
 3 Irene f r du kom til Norge?
 4 Pauline nei,
 5 Irene nei.
 6 Pauline-> n :r vi kommer.
 7 Irene ja ok.
 8 Pauline vi m  ta norskkurs, (.) to  r.

English (translation)

1 Pauline before when we came here we took that Norwegian course first.
 2 (1.0)
 3 Irene before you came to Norway?
 4 Pauline no,
 5 Irene no.
 6 Pauline-> whe:n we arrive.
 7 Irene yeah ok.
 8 Pauline we have to take Norwegian courses, (.) two years.

20

3. Resultater

Evaluation

Excerpt 6

Norwegian (original version)

1 Louis og jeg tenker kanskje jeg blir her hele livet,
 2 (hva) jeg tenker.
 3 Irene ja
 4 Louis ts .hh problemet,
 5 litt vanskelig her i Norge.
 6 -> det er veldig vanskelig å få jobb.
 7 Irene ja.
 8 Louis den er °v:anskelig°.

English (translation)

1 Louis and I think I might stay here for the rest of my life,
 2 (what) I think.
 3 Irene yes
 4 Louis ts .hh the problem,
 5 a bit difficult here in Norway.
 6 -> it is very difficult to get a job.
 7 Irene yes.
 8 Louis that is °diff:icult°.

21

3. Resultater

Evaluation Excerpt 7

French (original version)

1 Emmanuel et c'était vraiment (.) de gymnastique toutes les fois
 2 >qu'on devait prendre le métro.<
 3 Sandra oui [ça]
 4 Emmanuel [il] n'y ni ascenseu:r,
 5 Sandra [mh]
 6 Emmanuel [ni] (.) escalateu:r,
 7 donc c'était juste [les es]caliers,
 8 Sandra [krhmt]
 9 Emmanuel-> .hhh ah: c'était vraiment pas facile.
 10 Sandra mh-mh
 11 Emmanuel mais quand même on a eu un séjour m- euh (.) exceptionnel.

English (translation)

1 Emmanuel and it was really (.) gymnastics each time
 2 >we had to take the metro.<
 3 Sandra yes [that]
 4 Emmanuel [there] is no li:ft,
 5 Sandra [mh]
 6 Emmanuel [no] (.) escalato:r,
 7 so there were only [the st]airs,
 8 Sandra [krhmt]
 9 Emmanuel-> .hhh ah: it was really not easy.
 10 Sandra mh-mh
 11 Emmanuel but anyways we had an uh (.) exceptional stay.

22

4. Diskusjon og konklusjon

- **Hypotese:** Utterance-level declination er et transspråklig trekk assosiert med en eller flere bestemte pragmatiske funksjoner
  - Benyttes i ytringer hvor en tidlig konstituent er aksentuert
  - Markerer ulike, men relaterte funksjoner som fokus, kontrast og evaluering
- En markert kontur som brukes for å få en ytring til å skille seg fra de øvrige ytringene i sekvensen

23

4. Diskusjon og konklusjon

- **Hypotese:** Flerspråklige repertoarer består av (mer eller mindre) **translingvistiske** (heller enn tverrspråklig påvirkning, transfer etc.) og (mer eller mindre) **språkspesifikke trekk**
  - Talerne benytter utterance-level declination på mer eller mindre samme måte om de uttrykker seg med fransk eller norske ord
  - Grunn til å tro at konturen har lignende funksjon i (noen av) bantuspråkene de snakker
- Intonasjon er kanskje en særlig egnet kandidat for å være translingvistisk?
  - Syntagmatisk (in praesentia, defineres med referanse til en annen del av ytringen) (de Saussure, 1931; Fox 2000)
  - Uavhengig av fonemer, stavelser, ord og syntaks
  - Easy to flexible combine with other kinds of linguistic material

24